

Vicdan, Allah'ın en fazla hoşnut olacağı tavrı arar

Vicdanlı bir insan Allah'ın hoşnutluğunu aramada çok titiz davranır. Her zaman **"Allah'ı en fazla nasıl razı ederim"** diye düşünür. Hiçbir tavrında başka insanların hoşnutluğunu, onların gözündeki konumunu gözetmez. Katıksız olarak Allah'a yönelir.

İnsanlardan bazıları ise dini, vicdanlarını kullanarak değil, atalarından gördükleri şekilde bir gelenek ve alışkanlık olarak yaşarlar. İbadetleri yerine getirirler, ezberledikleri birtakım şeyleri uygulurlar ve bunlarla yetinirler. Oysa vicdanı tam olarak kullanmadan din ahlakını yaşamak mümkün değildir. Söz konusu kişiler sadece yaşadıkları çevreye aykırı düşmemek için veya öyle alıştıkları için **"dine uygun"** görülen bir hayat şekli seçmişlerdir. Bu nedenle, bu kişiler dinde **"Allah için en fazla ne yaparım"** değil, **"en az ne yaparsam insanları dindar olduğuma inandırırım"** mantığındadırlar.

Vicdanlı bir insan ise her ibadeti, her tavrı en güzel şekliyle nasıl uygulayacağını düşünür. Hesap gününde hiçbir tavrının, hiçbir konuşmasının kendisi için bir risk oluşturmasına izin vermemek için gücünün ve aklının yettiğinin en fazlasını arar. Çünkü yaptığının karşılığını ahirette alacağını bilir. Nitekim Allah bu konuda insanları uyarmaktadır:

Namazı dosdoğru kılın, zekatı verin; önceden kendiniz için hayır olarak neyi takdim ederseniz, onu Allah Katında bulacaksınız. Şüphesiz Allah, yaptıklarınızı görendir. (Bakara Suresi, 110)



Bir insanın yaptığı her işte en güzelini, yapabileceğinin en fazlasını aramasına Kuran'da bir örnek, müminler arasında **"sözün en güzeli"**nin kullanılması emridir:

Kullarıma, sözün en güzel olanını söylemelerini söyle. Çünkü şeytan aralarını açıp bozmaktadır. Şüphesiz şeytan insanın açıkça bir düşmanıdır. (İsra Suresi, 53)

Allah'ın bu emrini bilen kişi sözün en güzelini vicdanına başvurarak bulacaktır. Konuşmalarında **"ne olursa olsun"** deyip ilk aklına geleni söyleyip bırakmaz. Aksine, en güzel, en etkileyici konuşmaları yapar, karşısındaki kişileri incitmemeye, onların neşelerini kaçırmamaya özen gösterir. Allah'ın en hoşnut olacağı konuşmayı seçer ve bunda vicdanını anahtar olarak kullanır.

Bir başka ayette de Allah, dine bağlılıkları açısından insanları üç gruba ayırmıştır:

Sonra Kitabı kullarımızdan seçtiklerimize miras kıldık. Artık onlardan kimi kendi nefesine zulmeder, kimi orta bir yoldadır, kimi de Allah'ın izniyle hayırlarda yarışır öne geçer. İşte bu, büyük fazlın kendisidir. (Fatır Suresi, 32)

Ayette de belirtildiği gibi, insanlardan bir kısmı din ahlakını zaten hiç yaşamazlar. Bir bölümü ise vicdanlarını tam olarak kullanmadıkları için orta bir yol tutarlar. Yani vicdanlarının her emrettiğine değil, sadece bir kısmına uyarlar. Çıkarlarının çatıştığı

noktalarda vicdanlarına uymayabilirler. Örneğin vakitlerinin ve imkanlarının tamamını din için kullanmak yerine sadece bir kısmını kullanırlar. Dinin ve güzel ahlakın insanlar arasında yaygınlaştırılması konusunda ciddi bir çaba harcamazlar. Yerine getirdikleri bazı ibadetleri, helal ve haramlara dikkat etmeyi öne sürerek, kendilerini ahlaki açıdan da yeterli görürler. Halbuki vicdana uygun olan, helal ve meşru olan tavırlar içerisinde ahlaken de en doğru, en güzel olanı seçip uygulamaktır. Nitekim Allah, Kuran'da sözün en güzeline uyanlardan övgüyle söz etmiştir:

Ki onlar, sözü işitirler ve en güzeline uyarlar. İşte onlar, Allah'ın kendilerini hidayete erdirdiği kimselerdir ve onlar, temiz akıl sahipleridir. (Zümer Suresi, 18)

Üçüncü grup ise hayırlarda yarışanlardır ki, bu kişiler vicdanlarının emirlerini en fazlasıyla uygularlar. Hatta en fazla sevabı kazanmanın yarışı içerisindeyler. Her türlü hizmette, her hayır işinde öne atılırlar. Hiçbir işte başkalarının yapmasını beklemezler, aksine kendileri ön plana çıkarak talip olurlar. Yapabilecekleri daha iyi işler varken veya daha fazlasını yapabilecekken, daha az olanı seçmeyi vicdanları kabul etmez.

Mümkün olan en iyiyi seçme konusunda bir diğer örnek de Nisa Suresi'nden verilebilir. Bu surede Allah, emanet edilen şeylerin, o konuda ehil olan yani yetki ve yetenek sahibi kişilere verilmesini emretmektedir:

Şüphesiz Allah, size emanetleri ehline (sahiplerine) teslim etmenizi ve insanlar arasında hükmettiğinizde adaletle hükmetmenizi emrediyor. Bununla Allah, size ne güzel öğüt veriyor!.. Doğrusu Allah, işitendir, görendir. (Nisa Suresi, 58)

Emanet edilecek şey bir görev, sorumluluk veya korunması gereken değerli bir eşya olabilir. Böyle bir durumda, örneğin söz konusu emanet eğer bir eşya ise onu, dikkati en açık, en dürüst ve en aklıbaşında kişiye vermek bu ayetin en doğru şekilde uygulanması demektir. Bir görev veya sorumluluk verirken de aynı şekilde bu konuda en bilgili, en tecrübeli, kısacası bu sorumluluğu en iyi şekilde yerine getirebilecek kişi seçilmelidir. Daha az yetenekli veya daha az bilgili birinin seçilmesinde büyük olasılıkla nefsanî bir çıkar gözetilmiş demektir. Bir kişinin güvenilirliğinden çok, o kişinin kan bağı açısından yakınlığı ya da ileride karşılık olarak başka çıkarlar sağlaması gibi hesaplar yapılmış olabilir. Ki genelde toplumda yaygın olan anlayış budur. Çıkar ilişkileri birinci dereceden önemli olur. Oysa her konuda en iyisini, en doğrusunu aramak Kuran ahlakının bir gereğidir.

Görüldüğü gibi vicdan, sadece Allah'ı tanımayı, O'nun varlığını kabul etmeyi değil, aynı zamanda O'nu razı edecek işler yapmayı ve bu işlerde de çok titiz olmayı gerektirmektedir. İnsanların büyük çoğunluğu ise Allah'ın varlığına inanmanın yeterli olduğunu zanneder. Kuran'daki bazı ayetlerde bu kişiler şöyle bildirilmektedir:

De ki: "Göklerden ve yerden sizlere rızık veren kimdir? Kulaklara ve gözlere malik olan kimdir? Diriyi ölüden çıkaran ve ölüyü diriden çıkaran kimdir? Ve işleri evirip-çeviren kimdir? Onlar: "Allah" diyeceklerdir. Öyleyse de ki: "Peki siz yine de korkup-sakinmayacak mısınız? İşte bu, sizin gerçek Rabbiniz olan Allah'tır. Öyleyse haktan sonra sapıklıktan başka ne var? Peki, nasıl hala çevriliyorsunuz? (Yunus Suresi, 31-32)

Yukarıdaki ayetlerde de görüldüğü gibi, bu kişiler Allah'ın varlığına inanır, hatta Allah'ın kendilerine rızık verdiğini, kendilerini yaratan ve öldüren olduğunu, herşeyin Yaraticısı ve sahibi olduğunu da kabul ederler. Vicdanlarını ancak bu kadar bir anlayış için kullanır ve bunu dindarlıkları için yeterli görürler. Oysa vicdanını sonuna kadar kullanan bir kişi, Allah'ın Yüceliğini kavrayabildiği için O'na karşı saygı dolu bir korku

duyar. Bu diğer bilinen korkulardan farklı bir korkudur; Allah'ın hoşnutluğunu kaybetme korkusudur. Bundan korku duyan insanın tüm yaşamı yalnızca Rabbimiz'in rızasını kazanmaya çalışarak geçer. Allah'a yakınlaşmada kendisine bir sınır tanımaz. Nitekim Allah Kuran'da Hz. İbrahim'i örnek göstererek şöyle demiştir:

İyilik yaparak kendini Allah'a teslim eden ve hanif (tevhidi) olan İbrahim'in dinine uyandan daha güzel din'li kimdir? Allah, İbrahim'i dost edinmiştir. (Nisa Suresi, 125)

İşte yüzde yüz vicdanla hareket eden insan da, insan aklının Allah'ı kavrayıp anlayabileceği en üst seviyeye ulaşıncaya ve Allah'ın yakın bir dostu oluncaya kadar çaba harcar. Ancak hiçbir zaman en fazla dostluğu ve yakınlığı sağladığından emin olamayacağı için, ölene kadar bu çabası ve isteği devam eder.

Peki **"Allah'a yakınlık"**, **"Allah'la dost olmak"** nasıl olur? diye düşünebiliriz. İşte bunun anahtarı da vicdanımızdır.



<https://www.harunyahya.info/makaleler/vicdan-allahin-en-fazla-hosnut-olacagi-tavri-arar>